

***Wykorzystanie sprawozdań
budżetowych JST
dla oszacowania kosztów
dostarczanych usług***

*Krzysztof Pakoński
Urząd Miasta Krakowa*

1. WSTĘP

Dawno, dawno temu **dominującą rolą administracji** lokalnej była „**władza**”, czyli ustalanie i nadzorowanie co i komu wolno, a czego nie wolno.

Ta funkcja jest istotna też dziś, ale jak popatrzymy na budżet – to najwięcej wydatków samorządowych pochłania **obecnie świadczenie rozmaitych usług**.

Ponieważ JST w Polsce ciągle jeszcze **zmaga się z istotnym niedoborem środków**, aby zapewnić oczekiwaną dostępność i poziom usług, **dlatego bardzo istotną kwestią jest koszt dostarczania usług**.

Najbardziej wiarygodnym źródłem informacji o wydatkach publicznych jest ciągle **sprawozdawczość budżetowa**, jednak jej dotychczasowa struktura **nie pozwalała na** choćby przybliżone **oszacowanie kosztów usług**.

Dlaczego?

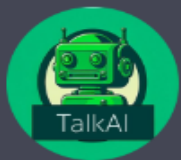
Struktura obecnej **klasyfikacji budżetowej powstała, kiedy nie było komputerów i powszechnego zainteresowania efektywnością** dostarczania usług.

Kiedy to było?

Ty

Czy w klasyfikacji budżetowej wg ustawy budżetowej z roku 1950 wydatki przedstawiano w działach, rozdziałach i paragrafach

ChatGPT

Tak, w klasyfikacji budżetowej wg ustawy budżetowej z roku 1950 wydatki były przedstawiane w działach, rozdziałach i paragrafach. Ta klasyfikacja była podobna do obecnie stosowanej klasyfikacji budżetowej. Działy dotyczyły poszczególnych dziedzin polityki publicznej, rozdziały dzieliły działy na bardziej szczegółowe zadania, a paragrafy określały konkretny cel i sposób wykorzystania środków.

Monitor Polski

M.P.1952.A-60.912 | Akt utracił moc

Wersja od: 1 stycznia 1953 r.

A więc obecnie używana klasyfikacja ma 70 lat !!!

ZARZĄDZENIE

MINISTRA FINANSÓW

z dnia 20 czerwca 1952 r.

w sprawie klasyfikacji dochodów i wydatków budżetu Państwa.

Na podstawie § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie zakresu działania Ministra Finansów i zmiany zakresu działania Państwowej Komisji

2. WARUNKI KONIECZNE DLA OSZACOWANIA KOSZTÓW USŁUG

- ❖ Aby uzyskać porównywalność danych i umożliwić prowadzenie analiz, **wszystkie podmioty w kraju muszą rejestrować wydatki i szacować koszty w jednolity sposób.**
- ❖ Trzeba w kosztach usług **uwzględnić** zarówno koszty **ponoszone w wyniku wydatków bezpośrednich** jak i koszty **generowane przez stanowiska pracy**

3. CZEMU DOTYCHCZASOWA SPRAWOZDAWCZOŚĆ NIE SPEŁNIA TYCH WARUNKÓW

Dotychczasowe **definicje podziałek klasyfikacji budżetowej i praktyka ich stosowania** utrudniają, a często **uniemożliwiają użycie w/w danych dla oszacowania kosztów usług** ponieważ:

- ❖ **Rozdziały** klasyfikacji **nie zawsze mają „orientację usługową”**, często są zdefiniowane podmiotowo.
- ❖ Zdarza się, że **w jednym rozdziale** gromadzone są wydatki obejmujące **różne usługi**
- ❖ Często w praktyce **kwalifikacja wydatku zależy od podmiotu, a nie od dostarczanej usługi.**
- ❖ Zgodnie z obecną praktyką **oszacowanie kosztów stanowisk pracy dla każdej z usług w dużych jednostkach jest trudne, a przypisanie kosztów usług wewnętrznych (informatyka, finanse itp.) do usług świadczonych na zewnątrz niemożliwe.**

4. JAK TEN PROBLEM ROZWIĄZAĆ?

Rozwiązanie 1. **Całkowita reforma systemu budżetowego** wg modeli stosowanych w EU lub USA

Rozwiązanie 2. **Kosmetyczna zmiana** używania **obecnej** klasyfikacji **oraz** dodatkowe **badanie GUS**

Ministerstwo Finansów ze wsparciem eksperckim MFW przygotowuje już Rozwiązanie 1. ale prawdopodobnie nie wejdzie ono w życie wcześniej niż ok. roku 2027,

więc do czasu wdrożenia reformy Minister Finansów wprowadził **Rozporządzeniem z dnia 26 lipca 2021** na wniosek projektu „System Monitorowania Usług Publicznych” Rozwiązanie 2.

5. JAK ZATEM MOŻNA TERAZ OSZACOWAĆ KOSZTY USŁUG KORZYSTAJĄC ZE SPRAWOZDAŃ BUDŻETOWYCH

W SMUP dla oszacowania kosztów przyjęto najprostszy model stosowany w praktyce sektora przedsiębiorstw tj. jednostopniowe rozliczenie kosztów pośrednich na usługi, a zatem:

Skutkiem zmian w w/w rozporządzeniu jest **możliwość przyporządkowania rozdziałów** klasyfikacji budżetowej na potrzeby SMUP **do jednej z grup:**

Rozdziały usługowe – w nich jednostki budżetowe planują i rejestrują **WYŁĄCZNIE wydatki bezpośrednie** związane z daną usługą, której dotyczy rozdział .

Rozdziały podmiotowe – w nich jednostki budżetowe planują i rejestrują **WYŁĄCZNIE wydatki związane z utrzymaniem WSZYSTKICH stanowisk pracy w jednostce** .

Wydatki płacowe mogą znajdować się **w jednych i drugich**, ponieważ wyodrębniane są wg paragrafów.

6. Rozliczenie kosztów pośrednich kluczem etatowym

- Koszt usługi to suma kosztów bezpośrednich usługi i odpowiedniej części kosztów pośrednich.
- Oszacowanie kosztów bezpośrednich to suma wydatków w rozdziale usługowym danej usługi.
- Oszacowanie całości kosztów pośrednich to suma wydatków w rozdziale podmiotowym jednostki powiększona o wszystkie wydatki płacowe w jednostce.
- Całość kosztów pośrednich w jednostce zostaje rozliczona na poszczególne usługi przy użyciu „klucza etatowego”.
- Klucz etatowy zostanie ustalony w wyniku nowego badania Głównego Urzędu Statystycznego. Zeszyt Metodologiczny został parę miesięcy temu zatwierdzony przez Komisję Metodologiczną GUS.
- Szczegóły metodyki obliczeń przedstawiono w w/w Zeszycie GUS, a oszacowane koszty usług będą prezentowane na istniejącym już portalu SMUP - <https://smup.gov.pl>

Przybliżona ilustracja obliczeń

Wydatki bieżące jednostki (lub zakładu) w sprawozdaniu Rb 28S lub Rb 30S

1	2	3	4	A	B	C	D	Usługi wewn Zarządzanie obsługa	Kwota w rozd. usługi 1	K w rozdz. usługi 3	Pozostałe wydatki jednostki
Wydatki w podmiotowych				Wydatki płacowe we wszystkich rozdz.							

Wyniki badania GUS – dane z formularza Z-JST

Czas na obsługę i zarządzanie	Czas na usługę 1	Czas na usługę 2	Czas na usługę 3	Czas pozostały 4
-------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Koszty całkowite usług dostarczanych przez jednostkę

Koszt innej działalności

Kwota w rozdz. usługi 1	1	Część A		2	Część B		Koszt w rozdz. usługi 3	3	C		Pozostałe usługi i inne koszty	4	D	
--------------------------------	----------	----------------	--	----------	----------------	--	--------------------------------	----------	----------	--	---------------------------------------	----------	----------	--